

Sbírka zákonů republiky Československé

Částka 34.

Vydána dne 1. prosince 1954.

Cena Kčs 1.50.

OBSAH:

53. Zákon o lidových družstvech a o družstevních organizacích.**53.****Zákon**

ze dne 27. října 1954

o lidových družstvech a o družstevních organizacích.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

Úvodní ustanovení.

Lidová družstva, vznikající dobrovolným sdružováním pracujících, napomáhají svou hospodářskou činností a kulturně politickou prací socialistické výstavbě, zvyšování hmotného blahobytu a kulturní úrovně členů i ostatního pracujícího lidu. K usnadnění své práce vytvářejí si lidová družstva družstevní organizace, které zajišťují a napomáhají plnění jejich úkolů, hájí zájmy družstevního hnutí a pečují o jeho všestranný rozvoj.

Část I.

LIDOVÁ DRUŽSTVA.

Oddíl 1.

Právní povaha družstev, stanovy a vznik družstva.**§ 2.**

Právní povaha družstev.

Lidová družstva (dále jen „družstva“) jsou socialistickými právními osobami; zapisují se do podnikového rejstříku.

§ 3.

Stanovy.

(1) Podrobnosti o právních poměrech družstev, zejména o právech a povinnostech členů, o orgánech družstev, jakož i o činnosti a hospodaření družstev upravují stanovy schválené valnou hromadou družstva.

(2) Stanovy družstva musí upravovat:

- a) název, sídlo a obvod působnosti družstva; z názvu musí být patrné, že jde o lidové družstvo;
- b) předmět činnosti;
- c) podmínky, za kterých se nabývá a pozbývá členství;
- d) práva a povinnosti členů;
- e) výši členských podílů a způsob, jak se tvoří;
- f) složení orgánů družstva, jejich působnost a způsob, jak jednají;
- g) způsob, jak se svolávají členové družstva;
- h) způsob, jak se nakládá se ziskem a uhrazuje ztráta.

§ 4.

Vznik družstva.

Ke vzniku družstva je třeba:

- a) schválení stanov ustavující valnou hromadou,
- b) zvolení orgánů družstva,
- c) souhlasu příslušného ústředního svazu družstev, a není-li vytvořen, souhlasu Ústřední rady družstev.

Oddíl 2.

**Vznik a zánik členství;
práva a povinnosti členů.**

§ 5.

Vznik členství.

(1) Členem družstva se může stát každý pracující občan, který dovršil 16. rok. Stanovy mohou obsahovat odchylky, zejména určit, že členem družstva mohou být také osoby právnické.

(2) Žádost o přijetí za člena nutno podat písemně; rozhoduje o ní valná hromada.

(3) Stanovy mohou přijímáním členů pověřit jiný orgán. Zamítne-li tento orgán žádost o přijetí za člena, je povinen doručit žadateli odůvodněné rozhodnutí, proti němuž je možno se odvolat k nejbližší valné hromadě.

(4) Družstvo je povinno vést seznam členů.

Zánik členství.

§ 6.

Členství v družstvu zaniká:

- a) úmrtím člena (zánikem právnické osoby),
- b) vystoupením člena,
- c) vyloučením člena,
- d) zrušením členství.

§ 7.

(1) Člen může z družstva vystoupit po předchozí výpovědi; výpovědní lhůtu určují stanovy.

(2) Člen může být vyloučen z družstva, jen porušuje-li stanovy nebo rozhodnutí orgánů družstva nebo jsou-li tu jiné, ve stanovách uvedené, závažné důvody, a nelze-li ani předchozím napomenutím, ani písemnou výstrahou dosáhnout nápravy.

(3) Neplní-li člen družstva bez své viny své povinnosti, lze jeho členství zrušit.

(4) O vyloučení z družstva a o zrušení členství rozhoduje, pokud stanovy neurčují jinak, valná hromada. Proti rozhodnutí o vyloučení nebo o zrušení členství může být podáno odvolání k nadřízené družstevní organizaci do patnácti dnů od jeho doručení. Rozhodlo-li představenstvo družstva, musí být odvolání projednáno nejprve valnou hromadou nebo členskou schůzí. Včas podané odvolání má odkladný účinek.

Práva a povinnosti členů.

§ 8.

Člen družstva má zejména právo:

- a) účastnit se rozhodování o věcech družstva;
- b) volit a být volen do orgánů družstva;
- c) podílet se na výsledcích družstevního podnikání, po případě brát odměnu za práci v družstvu, a určují-li tak stanovy, také podíl na zisku.

§ 9.

(1) Dobrovolným vstupem do družstva vyjadřuje člen svoji vůli zachovávat družstevní kázeň.

(2) Člen družstva je zejména povinen:

- a) zachovávat stanovy a řídit se rozhodnutími orgánů družstva i směrnicemi nadřízených družstevních organizací;
- b) chránit a šetřit majetek družstva;
- c) napomáhat k upevňování a zlepšování hospodářství družstva.

§ 10.

(1) Členové výrobních družstev jsou povinni za odměnu pracovat pro družstvo podle pokynů jeho orgánů. Výrobní družstvo je povinno, pokud to nevyklučují mimořádné okolnosti, zaměstnávat člena pracemi, které odpovídají jeho schopnostem a odborným znalostem.

(2) Podrobnou úpravu této povinnosti členů výrobních družstev a nároku na odměnu obsahuje pracovní řád družstva, který schvaluje valná hromada. Pracovní řád též stanoví, jaká opatření může družstvo učinit, poruší-li člen svou povinnost pracovat v družstvu. Může též stanovit, jakým způsobem se rozhodují spory mezi družstvem a jeho členy, týkající se této povinnosti a nároku na odměnu.

§ 11.

(1) Každý člen družstva je povinen zaplatit zápisné a nejméně jeden podíl; podrobnosti určují stanovy.

(2) Členský podíl nemůže být převeden na jinou osobu a nelze naň vést exekuci.

§ 12.

(1) Pokud členství v družstvu trvá, nemůže člen žádat vrácení svého podílu.

(2) Zanikne-li členství v družstvu, má bývalý člen, a jde-li o zánik členství úmrtím, jeho dědicové nárok na vrácení částky odpovídající členskému podílu, po případě zvětšené o podíl na zisku nebo snížené o podíl na ztrátě. Tato částka se stanoví podle účetního výkazu ke konci roku, v němž došlo k zániku členství, a je splatná do jednoho měsíce po schválení ročního účetního výkazu. Nárok na vyplacení této částky se promlčuje ve třech letech.

§ 13.

(1) Členové družstva jsou povinni přispívat k úhradě ztrát vykázaných v ročních účetních výkazech, jakož i k úhradě schodku zjištěného při zrušení družstva, vždy však nejvýše částkou rovnající se dvojnásobku členského podílu.

(2) Tato povinnost stihá i bývalé členy družstva, pokud jde o ztrátu (schodek) vykázanou v roce, v němž členství zaniklo; dědici zemřelých členů jen v míře, ve které je dědic povinen plnit závazky zůstavitele.

Oddíl 3.

Orgány družstva.

Valná hromada.

§ 14.

(1) Nejvyšším orgánem družstva je valná hromada členů.

(2) U družstev s velkým počtem členů a u družstev, jejichž členové bydlí ve více místech, může být ve stanovách určeno, že místo valné hromady členů se schází shromáždění delegátů volených členy; ustanovení o valné hromadě členů platí obdobně pro shromáždění delegátů.

§ 15.

(1) Valnou hromadu svolává představenstvo družstva způsobem předepsaným ve stanovách. Nemá-li možno tento způsob zachovat, určí způsob svolání valné hromady nadřízená družstevní organizace.

(2) Valná hromada se koná nejméně jednou za rok.

(3) Představenstvo je povinno svolat valnou hromadu také, žádá-li o to písemně s uvedením důvodů část členů určená ve stanovách, revisní komise nebo nadřízená družstevní organizace. Nevyhoví-li představenstvo bez zbytečného odkladu této žádosti, je oprávněna svolat valnou hromadu nadřízená družstevní organizace.

§ 16.

Valná hromada rozhoduje o všech závažných otázkách družstva; pokud stanovy neurčují jinak, přísluší jí zejména:

- a) schvalovat stanovy, jednací řád, po případě pracovní řád družstva i jejich změny;
- b) přijímat a vylučovat členy družstva, jakož i zrušovat členství;
- c) volit členy představenstva a revisní komise (jejich náhradníky) a odvolávat je;
- d) volit delegáty na sjezdy nadřízených družstevních organizací;
- e) schvalovat hospodářské a finanční plány družstva a určovat zásady činnosti pro příští období;
- f) schvalovat roční účetní výkazy družstva a rozhodovat o tom, jak se naloží se ziskem a jak se uhradí ztráty;
- g) projednávat a schvalovat zprávy představenstva a revisní komise o činnosti družstva, jakož i zprávy o revisi družstva provedené nadřízenou družstevní organizací;
- h) rozhodovat o stížnostech a odvoláních proti rozhodnutím a opatřením představenstva a revisní komise;
- ch) usnášet se o zrušení a o sloučení družstva.

§ 17.

(1) Valná hromada se může usnášet, je-li přítomna alespoň polovina členů družstva. K platnosti usnesení je třeba nadpoloviční většiny odevzdaných hlasů; k usnesení o zrušení nebo o sloučení družstva je však třeba nejméně dvoutřetinové většiny.

(2) Při hlasování přísluší každému členu jeden hlas bez ohledu na počet a výši podílů.

(3) Valná hromada se může platně usnášet jen o věcech, které byly oznámeny při jejím svolání.

§ 18.

Ve stanovách lze určit, že nesejde-li se v době určené k zahájení valné hromady dostatečný počet členů, může se po určité době konat nová valná hromada s tímž pořadem, která je schopna usnášet se i při menším počtu přítomných členů. Má-li být této možnosti použito, musí být členové při svolání valné hromady na to upozorněni.

§ 19.

Členská schůze.

(1) V období mezi valnými hromadami svolává představenstvo družstva členských schůzí (schůzí delegátů).

(2) Působnost, způsob svolávání a jednání členských schůzí (schůzí delegátů) určují stanovy. Na těchto schůzích nelze rozhodovat o stanovách družstva, o tom jak se naloží se ziskem, jak se uhradí ztráta, ani o zrušení a o sloučení družstva.

§ 20.

Představenstvo.

(1) Představenstvo (výbor) řídí činnost družstva a rozhoduje o všech záležitostech, které nejsou zákonem nebo stanovami vyhrazeny jinému orgánu. Představenstvo provádí usnesení valné hromady (členské schůze) a je povinno dbát jejich pokynů. Omezení pravomoci představenstva, dané valnou hromadou nebo stanovami, nepůsobí proti třetím osobám, pokud jim nejsou známa.

(2) Představenstvo volí ze svého středu předsedu a jeho zástupce. Stanovy mohou vyhradit volbu předsedy valné hromadě.

§ 21.

Revisní komise.

(1) V každém družstvu musí být zvolena nejméně tříčlenná revisní komise, která zejména kontroluje činnost představenstva, dohlíží na splnění plánu družstva, provádí revisi pokladní hotovosti, družstevního majetku, listin a účetních dokladů.

(2) Revisní komise podává představenstvu posudky o výsledcích hospodaření družstva a o plnění plánu, jakož i návrhy k odstranění zjištěných nedostatků; alespoň jednou do roka podává valné hromadě zprávu o své činnosti.

(3) Neodstraní-li představenstvo zjištěné závažné nedostatky v činnosti družstva ve lhůtě stanovené revisní komisí, je komise povinna požádat představenstvo o svolání valné hromady a zároveň upozornit na tyto nedostatky nadřízenou družstevní organizací.

§ 22.

Jiné orgány.

Družstvo si může k plnění dílčích úkolů zřizovat další orgány, jejichž složení, způsob zřízení a působnost určují stanovy.

§ 23.

Volba představenstva a revisní komise.

(1) Členy představenstva a revisní komise a jejich náhradníky volí valná hromada z členů družstva. Stanovy určují počet členů (náhradníků) představenstva a revisní komise, podmínky pro jejich volbu, jakož i dobu, na kterou jsou voleni. Ve stanovách může být dovoleno, aby doplňování představenstva nebo revisní komise v období mezi valnými hromadami prováděla členská schůze.

(2) Valná hromada může představenstvo, revisní komisi nebo jejich jednotlivé členy kdykoli odvolat, neplní-li řádně své povinnosti.

§ 24.

Odpovědnost členů představenstva a revisní komise.

(1) Členové představenstva a revisní komise jsou povinni plnit své úkoly s péčí řádného hospodáře. Za svoji činnost odpovídají valné hromadě.

(2) Členové představenstva nebo revisní komise, kteří porušením svých povinností způsobí družstvu škodu, odpovídají za ni rukou společnou a nerozdílnou.

§ 25.

Zastupování družstva.

Družstvo zastupují, jeho jménem jednají a za ně podpisují předseda (jeho zástupce) a jeden člen představenstva. Kromě toho mohou jménem družstva jednat též osoby, které k tomu zmocní představenstvo, a to v rozsahu uděleného zmocnění.

§ 26.

**Jednací řády a knihy
protokolů.**

(1) Podrobnosti o složení orgánů družstva, o způsobu jejich jednání a rozhodování mohou být v mezích zákona a stanov upraveny jednacím řádem družstva, který schvaluje valná hromada.

(2) Podstatné body jednání a všechna rozhodnutí orgánů družstva se zapisují do knih protokolů.

Oddíl 4.

**Činnost a hospodaření
družstev.**

§ 27.

Předmět činnosti.

(1) Družstva mohou v rámci platných předpisů a stanov vyvíjet veškerou činnost, která umožňuje splnit jejich úkoly.

(2) Družstva nepotřebují oprávnění, jichž by jinak bylo podle platných předpisů třeba k zahájení podnikatelské činnosti. Na družstva se však vztahují předpisy o schvátování provozoven, jakož i předpisy o ochraně života a zdraví pracujících a o obecné bezpečnosti.

Hospodaření družstev.

§ 28.

(1) Družstva se řídí zásadami socialistického hospodářství. Jejich činnost je určována plánem sestavovaným v souladu s úkoly státního plánu rozvoje národního hospodářství. Účelnou organizací své činnosti, plným využitím všech prostředků a hospodárností usilují družstva o dosažení co nejlepšího splnění svých úkolů při soustavném zvyšování produktivity práce a snižování vlastních nákladů. Přitom se opírají o uvědomělé úsilí svých pracujících, zejména o socialistické soutěžení.

(2) Podrobnosti o hospodaření družstev upravují kromě všeobecných předpisů jejich stanovy a směrnice nadřazených družstevních organizací.

§ 29.

(1) Vlastní prostředky družstva tvoří: zápisné, členské podíly a jiné příjmy. Z vlastních prostředků se zřizují podle potřeb a úkolů družstva fondy.

(2) Družstva používají podle potřeby v mezích platných předpisů také bankovního úvěru, po případě úvěru z fondů k tomu účelu pro družstva zřízených.

§ 30.

Docíleného zisku družstva se použije zejména na přiděly fondům, na výplatu podílů na zisku členům, na prémie nejlepším pracovníkům družstva, na náhrady členům družstevních orgánů a na kulturní zařízení družstva.

§ 31.

(1) Vykázaná ztráta družstva se podle rozhodnutí valné hromady buď uhradí z fondů družstva, nebo se rozvrhne na jednotlivé členy družstva (§ 13).

(2) Snížili-li se při úhradě ztrát fondy členských podílů, rozhodne valná hromada také, zda a jakým způsobem mají členové doplnit své podíly.

Oddíl 5.

Zrušení a sloučení družstev.**Zrušení družstev.**

§ 32.

Družstvo se zrušuje:

- a) usnesením valné hromady, které vyžaduje schválení ústředního svazu družstev;
- b) rozhodnutím ústředního svazu družstev, jestliže družstvo hrubě porušuje povinnosti uložené mu právními předpisy, stanovami, státním plánem rozvoje národního hospodářství, anebo vyžaduje-li to obecný zájem;
- c) exekuční likvidací všeho majetku družstva.

§ 33.

(1) V případech uvedených v § 32 písm. a) a b) je nutno provést uspořádání majetkových poměrů (likvidaci) zrušeného družstva.

(2) Likvidaci provádějí likvidátoři zvolení valnou hromadou, po případě určení družstevní organizací, která zrušila družstvo; mohou být kdykoli odvoláni.

(3) Po dobu likvidace užívá družstvo svého názvu s dodatkem označujícím likvidaci. Jsou-li ustanoveni likvidátoři, přestává působit představenstvo; jménem družstva jednají likvidátoři, a to společně, pokud není ustanoveno jinak. Likvidátoři odpovídají rukou společnou a nerozdílnou za škodu, kterou způsobili porušením svých povinností družstvu nebo jeho věřitelům.

(4) Nejsou-li určení likvidátoři, provede likvidaci zrušeného družstva jeho představenstvo.

§ 34.

(1) Ukořem likvidátorů je dokončit jednání, která jsou v běhu, zpeněžit jmění družstva, uspokojit věřitele družstva a vrátit podíly členům.

(2) Likvidátoři sestaví ihned při zahájení své činnosti rozvahu. Vyplývá-li z ní, že majetek družstva nestačí ani po splnění uhrazovací povinnosti členů (§ 13) k vyrovnání závazků družstva, podají likvidátoři návrh na exekuční likvidaci majetku družstva a vyrozumí o tom nadřizovanou družstevní organizaci.

§ 35.

(1) Členské podíly mohou být vráceny teprve po uhrazení nebo zajištění pohledávek všech věřitelů družstva. Nestačí-li majetek družstva k úplné úhradě členských podílů, uhradí se tyto podíly poměrně podle jejich výše.

(2) Jmění, zbylé po úhradě všech závazků družstva, vrácení členských podílů a po úhradě likvidačních výloh, připadá ústřednímu svazu družstev.

(3) Po skončení likvidace podají likvidátoři zprávu valné hromadě, po případě i družstevní organizaci, která rozhodla o zrušení družstva, a navrhnou výmaz družstva z podnikového rejstříku.

Sloučení družstev.

§ 36.

(1) Družstva se mohou usnesením svých valných hromad se schválením ústředního svazu družstev sloučit bez likvidace.

(2) Vyžaduje-li to obecný zájem, může sloučení družstev provést ústřední svaz družstev, a to po předchozím slyšení slučovaných družstev a jejich nadřizovaných svazů.

(3) V rozhodnutí o sloučení družstev musí být určeno, ke kterému dni sloučení nastává.

§ 37.

(1) Dnem sloučení stávají se členové družstva přejímaného členy družstva přejímajícího

(2) Přejímající družstvo sestaví ke dni sloučení družstev rozvahu majetku přejímaného družstva a spravuje tento majetek odděleně do té doby, dokud nebudou uspokojeny nebo zajištěny pohledávky věřitelů přejímaného družstva.

§ 38.

Ustanovení o sloučení družstev platí přiměřeně pro sloučení družstev s družstevními organizacemi a pro převedení jednotlivých závodů družstva na jiné družstvo nebo na družstevní organizaci.

Část II.

DRUŽSTEVNÍ ORGANISACE.

Hlava I.

DRUŽSTEVNÍ SVAZY.

Oddíl I.

Právní poměry družstevních svazů.

§ 39.

Obecné ustanovení.

(1) Družstva se mohou sdružovat ve svazy. Družstevní svazy mohou vytvářet vyšší svazy.

(2) Pro jednotlivá družstevní odvětví mohou být jako ústřední organizace vytvořeny ústřední svazy družstev; oblastními orgány pro Slovensko jsou slovenské svazy družstev, které jsou členy ústředních svazů družstev.

(3) Družstevní svazy jsou socialistickými právníckými osobami. Zapisují se do podnikového rejstříku stejným způsobem jako lidová družstva.

§ 40.

Stanovy.

Podrobnosti o právních poměrech družstevních svazů, zejména o právech a povinnostech jejich členů, o orgánech svazů, jakož i o činnosti a hospodaření svazů, upravují stanovy schvalované sjezdem svazu.

§ 41.

Vznik svazu.

Ke vzniku družstevního svazu je třeba:

- schválení stanov ustavujícím sjezdem,
- zvolení orgánů svazu,
- souhlasu příslušného ústředního svazu družstev; není-li takový svaz vytvořen, je třeba souhlasu Ústřední rady družstev.

§ 42.

Členství ve svazu.

(1) Členství v družstevním svazu je dobrovolné.

(2) Člen svazu může z něho vystoupit, usnese-li se na tom jeho valná hromada (sjezd).

(3) Člen svazu může být vyloučen, neplní-li své povinnosti vůči svazu. Proti rozhodnutí o vyloučení z nižšího družstevního svazu je možno podat odvolání k nadřízenému družstevnímu svazu do patnácti dnů od doručení rozhodnutí; o odvolání rozhoduje sjezd nadřízeného svazu. Včas podané odvolání má odkladný účinek.

Práva a povinnosti členů.

§ 43.

Členové svazu mají zejména právo:

- a) účastnit se správy svazu způsobem určeným ve stanovách,
- b) používat hospodářských a organizačních služeb svazu, jeho podniků a zařízení.

§ 44.

Členové svazu jsou zejména povinni:

- a) zachovávat stanovy svazu a dbát směrnic, pokynů a rozhodnutí orgánů svého svazu, jakož i vyšších družstevních svazů;
- b) předkládat svému svazu, po případě vyšším družstevním svazům zprávy a výkazy o své činnosti;
- c) podrobit se kontrole a revizi orgánů svého svazu i vyšších družstevních svazů a odstraňovat zjištěné nedostatky.

§ 45.

(1) Členové svazu jsou povinni zaplatit zápisné a nejméně jeden podíl ve výši a způsobem, které určují stanovy. Vystoupivšímu nebo vyloučenému členu se vrátí jeho členský podíl, po případě snížený o podíl na ztrátě vykázané ke konci hospodářského roku, v němž členství zaniklo.

(2) Členové svazu jsou povinni přispívat svazu k úhradě nákladů spojených s plněním jeho úkolů a dále k úhradě ztrát vykázaných v ročních účetních výkazech svazu, jakož i k úhradě schodku zjištěného při zrušení svazu. Povinnost přispívat k úhradě ztrát (schodku) nemůže přesáhnout dvojnásobek členského podílu a stíhá i bývalé členy svazu, pokud jde o ztráty (schodek) vzniklé v roce, v němž členství zaniklo.

§ 46.

Orgány svazu.

(1) Nejvyšším orgánem svazu je sjezd. Delegáti na sjezd jsou voleni na valných hromadách (sjezdech) členskými organizacemi.

(2) V obdobích mezi sjezdy vykonává práva, která přísluší sjezdu, výbor svazu.

(3) Výkonným orgánem svazu je představenstvo, v čele s předsedou; kontrolním orgánem je revisní komise.

(4) Předsedu, členy představenstva, výboru a revisní komise i jejich náhradníky volí a odvolává sjezd.

(5) Jménem svazu jedná předseda (zástupce) a jeden člen představenstva. Kromě toho mohou jménem svazu jednat též osoby, které k tomu zmocní představenstvo, a to v rozsahu uděleného zmocnění.

(6) Stanovy nižších družstevních svazů mohou obsahovat odchylky od předchozích ustanovení.

Oddíl 2.

Úkoly družstevních svazů.

§ 47.

Nižší družstevní svazy.

(1) Nižší družstevní svazy ve svých obvodech plánují, řídí a kontrolují činnost svého družstevního odvětví podle platných předpisů a podle směrnic vydávaných ústředními svazy družstev; provádějí také hospodářskou činnost potřebnou k zajištění řádného plnění úkolů podřízených družstevních svazů a družstev.

(2) Družstevní svazy provádějí revize hospodaření podřízených družstevních svazů a družstev.

§ 48.

Ústřední svazy družstev.

(1) Ústřední svazy družstev jsou hospodářskými a organizačními ústředními jednotlivých družstevních odvětví.

(2) Ústřední svaz družstev zejména:

- a) plánuje, řídí a kontroluje činnost svého družstevního odvětví,
- b) uděluje souhlas ke zřízení družstev a družstevních svazů v tomto odvětví a schvaluje jejich usnesení o zrušení nebo sloučení,
- c) vydává vzorové stanovy družstev a družstevních svazů,
- d) reviduje hospodaření podřízených svazů, po případě družstev a pečuje o ochranu družstevního vlastnictví,

- e) sjednává základní podmínky dodávky, uzavírá rámcové hospodářské smlouvy, organizuje a provádí zásobování příslušného družstevního odvětví zbožím, surovinami, materiály a zařízeními; u výrobních družstev organizuje též odbyt výrobků a prodej ve vlastní maloobchodní síti,
- f) v odvětví spotřebních družstev organizuje a provádí nákupní a výkupní činnost,
- g) hájí zájmy svého družstevního odvětví a podává příslušné návrhy vládě; vyjadřuje se o návrzích právních předpisů a opatření, které se týkají tohoto družstevního odvětví,
- h) organizuje a zajišťuje provádění kulturně-politické práce družstev a družstevních svazů, jakož i výchovu družstevních pracovníků.

(3) Ústřední svaz družstev může výkonem některé své působnosti pověřit podřízený svaz.

Oddíl 3.

Oprávnění družstevních svazů.

§ 49.

(1) Družstevní svaz má právo odvolat vedoucí pracovníky všech podřízených svazů a jejich členských družstev z funkcí, do nichž byli zvoleni, jestliže neplní své povinnosti.

(2) Družstevní svaz má právo zastavit výkon usnesení, vydaných orgány jeho členských svazů (družstev), pokud tato usnesení odporují právním předpisům, stanovám, směrnicím nadřízených družstevních svazů nebo obecnému zájmu.

(3) Proti rozhodnutím nižších družstevních svazů, vydaným podle předchozích odstavců, je možno podat do patnácti dnů od jejich doručení odvolání k nadřízenému svazu.

§ 50.

(1) Ústřední svaz družstev má právo odvolat kterýkoli stálý orgán podřízeného družstevního svazu nebo družstva, neplní-li tento orgán povinnosti uložené právními předpisy, stanovami, státním plánem rozvoje národního hospodářství nebo poškozují-li zájmy družstevnictví, a jmenovat na dobu do zvolení nového orgánu náhradní orgán.

(2) Ústřední svaz družstev může zrušit podřízené družstvo, které hrubě porušuje povinnosti uložené právními předpisy, stanovami nebo státním plánem rozvoje národního hospodářství, anebo vyžaduje-li to obecný zájem.

(3) Ústřední svaz družstev může, vyžaduje-li to obecný zájem, provést sloučení podřízených družstev, a to po předchozím slyšení slučovaných družstev a jejich nadřízených svazů.

§ 51.

(1) Družstevní svazy mohou k plnění svých hospodářských úkolů zřizovat podniky, jež jsou právníckými osobami. Tyto podniky se zapisují do podnikového rejstříku v oddílech pro lidová družstva.

(2) Právní poměry těchto podniků upraví statut, který vydá příslušný ústřední svaz družstev.

(3) Družstevní svazy ani podniky jimi zřízené nepotřebují oprávnění, jichž by jinak bylo podle platných předpisů třeba k zahájení podnikatelské činnosti. Na družstevní svazy i na podniky jimi zřízené se však vztahují předpisy o schvalování provozoven, jakož i předpisy o ochraně života a zdraví pracujících a o obecné bezpečnosti.

Oddíl 4.

Sloučení a zrušení družstevních svazů.

§ 52.

Sloučení svazů.

(1) Družstevní svazy se mohou usnesením svých sjezdů sloučit bez likvidace; jde-li o nižší družstevní svazy, je třeba schválení ústředního svazu družstev.

(2) V usnesení o sloučení družstevních svazů musí být určeno, ke kterému dni sloučení nastává. Tímto dnem se členové přejímaného svazu stávají členy svazu přejímajícího.

§ 53.

Zrušení svazů.

(1) Družstevní svaz může být zrušen usnesením svého sjezdu; jde-li o nižší družstevní svaz, musí být toto usnesení schváleno ústředním svazem družstev.

(2) Po zrušení svazu je třeba provést uspořádání majetkových poměrů svazu (likvidaci). Likvidátory jmenuje sjezd.

(3) Jmění nižšího družstevního svazu, zbylé po uspokojení věřitelů a po vrácení podílů členům, se odvede ústřednímu svazu družstev, a není-li takový svaz vytvořen, Ústřední radě družstev; zbylého jmění ústředního svazu družstev se použije způsobem, který určí sjezd při zrušení svazu.

Hlava H.

ÚSTŘEDNÍ RADA DRUŽSTEV.

§ 54.

(1) Ústřední rada družstev je vrcholnou organizací československého družstevnictví; je socialistickou právní osobou.

(2) Ústřední rada družstev zejména hájí a podporuje zájmy družstevního hnutí a pečuje o jeho všestranný rozvoj, zastupuje československé družstevnictví navenek i ve styku se zahraničím, projednává společné záležitosti, týkající se družstevnictví, a předkládá o nich návrhy vládě; vyjadřuje se o návrzích právních předpisů a opatření, týkajících se družstevního hnutí jako celku.

§ 55.

(1) Ústřední rada družstev sdružuje nejvyšší družstevní svazy jednotlivých družstevních odvětví, jakož i družstva, která nejsou členy žádného družstevního svazu; členství v Ústřední radě družstev je dobrovolné.

(2) Vůči družstevním svazům a družstvům, které nepodléhají žádnému ústřednímu svazu družstev, přísluší Ústřední radě družstev stejná oprávnění, jaká přísluší ústředním svazům družstev vůči družstevním svazům a družstvům jim podřízeným.

(3) Členové Ústřední rady družstev jsou povinni přispívat jí na úhradu nákladů spojených s plněním jejich úkolů.

§ 56.

(1) Orgány Ústřední rady družstev jsou: sjezd, rada, představenstvo a revisní komise.

(2) Podrobnosti o právních poměrech Ústřední rady družstev, zejména o právech a povinnostech členů a o jejich orgánech, jakož i o její činnosti a hospodaření, upravují stanovy, které přijímá sjezd.

Část III.

USTANOVENÍ SPOLEČNÁ,
PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ

§ 57.

(1) Majetek družstevních svazů a jejich podniků, jakož i majetek Ústřední rady družstev požívá stejné ochrany a výhod jako majetek lidových družstev.

(2) Exekuci proti družstvům, družstevním svazům, jejich podnikům a Ústřední radě družstev lze vést jen způsobem a v rozsahu

uvedeném v § 437 odst. 1 občanského soudního řádu. Dozorčími orgány jsou ústřední svazy družstev a Ústřední rada družstev.

(3) Základní fondy družstev a nižších družstevních svazů nemohou být zcizeny ani zatíženy bez přivolení nadřazené družstevní organizace. Právní úkony, jež jsou v rozporu s tímto ustanovením, nemají právních následků.

§ 58.

Převody majetku mezi družstvy, mezi družstevními organizacemi a mezi družstvy a družstevními organizacemi navzájem jsou osvobozeny od darovací daně, nemovitostního poplatku a od dávky z přírůstku hodnoty nemovitostí. Stejně osvobození platí pro převody majetku s družstva nebo s družstevní organizace na stát a naopak.

§ 59.

(1) Výdělková a hospodářská společenstva a družstva zřízená podle dosavadních předpisů, která jsou zapsána v podnikovém rejstříku, se považují za lidová družstva podle tohoto zákona a řídí se jeho ustanoveními. Jsou povinna do jednoho roku ode dne účinnosti tohoto zákona přizpůsobit své stanovy jeho ustanovením.

(2) Ostatní společenstva a družstva zřízená podle dosavadních předpisů se řídí těmito předpisy i nadále. Po přizpůsobení svých stanov ustanovením tohoto zákona mohou být zapsána do podnikového rejstříku. K tomu je třeba souhlasu orgánu oprávněného udílet souhlas ke zřízení družstev toho druhu, o který jde. Společenstva a družstva, která nebudou převedena do podnikového rejstříku do jednoho roku od počátku účinnosti tohoto zákona, zanikají. Způsob likvidace takto zaniklých společenstev a družstev stanoví Ústřední rada družstev, která též určí, komu se odvedou likvidační přebytky.

(3) Družstevní svazy zřízené před účinností tohoto zákona a Ústřední rada družstev se řídí napříště jeho ustanoveními a jsou povinny přizpůsobit jim své stanovy.

§ 60.

Tento zákon se nevztahuje na jednotná zemědělská družstva.

§ 61.

Opatření učiněná ve shodě s ustanoveními tohoto zákona před jeho účinností se považují za opatření podle tohoto zákona.

§ 62.

(1) Zrušují se s výhradou uvedenou v § 59 odst. 2 všechny předpisy odporující tomuto zákonu, zejména:

1. zákon č. 70/1873 ř. z., o výdělkových a hospodářských společenstvech;
2. zákon č. 153/1903 ř. z., o revisi společenstev výdělkových a hospodářských a jiných spolků;
3. vládní nařízení č. 116/1935 Sb., o úpravě některých poměrů výdělkových a hospodářských společenstev, družstev, hospodářských a živnostenských družstev úvěrních;
4. zákon č. 200/1946 Sb., o některých opatřeních v oboru obchodního a společenstevního práva;
5. zákon č. 187/1948 Sb., o Ústřední radě družstev;
6. §§ 223 až 257 zák. čl. XXXVII/1875, o obchodním zákonu;
7. zákon č. 210/1919 Sb., o úpravě poměrů družstev na Slovensku;
8. vládní nařízení č. 492/1919 Sb., aby proveden byl zákon ze dne 15. dubna 1919 č. 210 Sb. z. a n., o úpravě poměrů družstev na Slovensku;
9. ustanovení §§ 5 a 6 vládního nařízení č. 108/1953 Sb., o fondech dlouhodobého úvěru pro výrobní a spotřební družstva, a to v úpravě, jaká vyplývá z předpisů je měnících a doplňujících.

(2) Nedotčeno zůstává ustanovení § 71 autorského zákona č. 115/1953 Sb.

§ 63.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1955 s výjimkou ustanovení § 58, které nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1954; provedou jej všichni členové vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Dr. Dolanský v. r.	Málek v. r.
gen. arm. Dr. Čepička v. r.	Maurer v. r.
Kopecký v. r.	Dr. Nejedlý v. r.
Uher v. r.	Dr. Neuman v. r.
Barák v. r.	Nosek v. r.
Beran v. r.	Plojhar v. r.
David v. r.	Poláček v. r.
Dvořák v. r.	Pospišil v. r.
Ďuriš v. r.	Ing. Půček v. r.
Ing. Jankovcová v. r.	Reitmajer v. r.
Jonáš v. r.	Smida v. r.
Krajčír v. r.	Ing. Šimůnek v. r.
Krosnář v. r.	Dr. Škoda v. r.
Dr. Kyselý v. r.	Dr. Šiechta v. r.

Štoll v. r.
